

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 septembrie 2013

mun.Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Petru Ursache,

Judecătorii - Elena Covalenco, Ion Arhiliuc, Iurie Diaconu, Ghenadie Nicolaev,

Interpret - Ludmila Batîr,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sîli, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2013 în cauza penală în privința lui

Cononenco Janna Ivan, născută la 05 ianuarie 1964, originară din or.Bender și domiciliată în mun.Chișinău, str.Izmail 98, ap.84.

Termenul examinării cauzei în:

prima instanță de la 12.10.2011 pînă la 05.06.2012,

instanța de apel de la 08.10.2012 pînă la 31.01.2013,

instanța de recurs de la 04.06.2013 pînă la 17.09.2013.

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-a prezentat: inculpata Janna Cononenco.

Procurorul Nicolae Suvac a susținut recursul, solicitînd admiterea lui, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței.

Apărătorul Pavel Cebotari și inculpata s-au pronunțat pentru respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău din 05 iunie 2012, Cononenco Janna a fost condamnată în baza art.191 alin.(2) lit.c), d) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere legate de gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de Agenția „Apele Moldovei” a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea civilă.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Cononenco Janna, în perioada lunilor iunie și octombrie 2009, activînd în funcția de contabil-șef în cadrul ÎS „Sectorul de reparație a fîntînilor arteziene din Chișinău”, fiind persoană împuternicită de gestionarea mijloacelor financiare a întreprinderii, urmărind scopul însușirii mijloacelor bănești ale întreprinderii, folosindu-se de situația de serviciu, a însușit suma de 10000 lei în următoarele circumstanțe:

Astfel, întru realizarea intențiilor sale, Cononenco Janna, intenționat, fără existența ordinelor cu privire la acordarea premiilor, și-a calculat salariul majorat față

de schema de încadrare, după care, în scopul camuflării acțiunilor sale ilicite de însușire a mijloacelor financiare, a întocmit listele de plată a salariului pentru lunile indicate, în care unilateral și unipersonal a inclus pentru sine premii și salarii suplimentare în mărimi de 5500 și 4500 lei, respectiv, prezentându-le conducerii întreprinderii pentru confirmare, după care ilegal a intrat în posesia a 10000 lei, dintre care suma de 5000 lei a transferat-o pe contul întreprinderii în vederea stingerii unui împrumut obținut de la întreprindere în luna aprilie 2009, iar suma de 5000 lei a ridicat-o din casa întreprinderii prin două dispoziții de plată cu nr.127 și, respectiv, nr.128 din 29.10.2009, cauzându-i astfel întreprinderii o daună materială în proporții considerabile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Iu.Voronovschi în numele inculpatei, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că instanța la emiterea sentinței a apreciat formal probele și circumstanțele cauzei; nevinovăția inculpatei se dovedește prin probele cercetate minuțios și detaliat de instanță; inculpata fiind angajată în calitate de contabil-șef a întreprinderii, începând cu 2008, a activat prin cumul îndeplinind funcțiile de contabil-casier, secretar, fapt confirmat prin depozițiile acesteia, a martorilor A.Semenciuc, I.Munteanu, V.Luchianiu, de aceea în iunie și octombrie 2009 a primit un adaos la salariu în mărimi de 5500 lei și 4500 lei, corespunzător, care a fost înfăptuit cu acordul directorului întreprinderii, care a și semnat dispozițiile de plată, astfel că în acțiunile acesteia lipsesc elementele infracțiunii de delapidare a averii străine.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2013, a fost admis apelul declarat de avocatul Iu.Voronovschi în numele inculpatei, din alte motive decât cele invocate, casată sentința în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care J.Cononenco a fost considerată vinovată și condamnată în baza art.191 alin.(1) Cod penal la amendă în mărimi de 250 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul contabilității pe un termen de 1 an. În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Pentru pronunțarea hotărârii date instanța de apel a constatat că Cononenco Janna, în perioada lunilor iunie - octombrie 2009, activând în funcția de contabil-șef în cadrul ÎS „Sectorul de reparație a fântânilor arteziene din Chișinău”, fiind persoană împuternicită de gestionarea mijloacelor financiare a întreprinderii, folosindu-se de situația de serviciu, urmărind scopul delapidarea averii străine, adică însușirii mijloacelor bănești ale întreprinderii încredințate în administrarea ei, a însușit suma de 10000 lei în următoarele circumstanțe:

Întru realizarea intențiilor sale, Cononenco Janna, având în virtutea funcției deținute dreptul de a gestiona mijloacele financiare ale întreprinderii, în perioada lunilor iunie și octombrie 2009, intenționat, fără existența ordinelor cu privire la acordarea premiilor, și-a calculat salariul majorat față de schema de încadrare, după care, în scopul camuflării acțiunilor sale ilicite de însușire a mijloacelor financiare, a întocmit listele de plată a salariului pentru lunile indicate, în care unilateral și unipersonal a inclus pentru sine premii și salarii suplimentare în mărimi de 5500 și 4500 lei, respectiv, prezentându-le conducerii întreprinderii pentru confirmare, după care ilegal a intrat în posesia a 10000 lei, dintre care suma de 5000 de lei a transferat-o pe contul întreprinderii în vederea stingerii unui împrumut obținut de la întreprindere în luna aprilie 2009, iar suma de 5000 de lei a ridicat-o din casa întreprinderii prin două

dispoziții de plată cu nr.127 și, respectiv, nr.128 din 29.10.2009, cauzându-i astfel întreprinderii o daună materială în sumă de 10000 lei.

4.2. Instanța de apel și-a motivat decizia prin faptul că, prima instanță încadrând acțiunile lui J.Cononenco în baza art.191 alin.(2) lit.c), d) Cod penal și recunoscând-o vinovată în baza acestei norme penale, a apreciat unilateral probele prezentate de acuzare care nu și-au găsit confirmare, deoarece probele administrate în mod legal, cu respectarea normelor procesual penale atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești, dovedesc cu certitudine vinovăția acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(1) Cod penal, și anume prin: declarațiile inculpatei J.Cononenco, a reprezentanților Agenției „Apele Moldovei”, I.Grădinaru și V.Axenti, a martorilor V.Munteanu, A.Semenciuc, V.Luchianiuc, și materialele dosarului: actul de revizie prin care s-a concluzionat că „în lunile iunie și octombrie 2009, contabilul-șef J.Cononenco, intenționat și-a calculat salariul majorat față de schema de încadrare, primind 5500 și 4500 lei mai mult”; listele de calcul a achitărilor salariilor, prin care se confirmă plata sumelor menționate; procesele-verbale de ridicare a actelor și de examinare a acestora, ordonanța de recunoaștere a lor ca mijloc material de probă.

La fel, instanța de apel a mai concluzionat că sînt neîntemeiate concluziile primei instanței cu privire la încadrarea acțiunilor inculpatei în baza art.191 alin.(2) lit.c), d) Cod penal, deoarece semnul calificativ „daune în proporții considerabile” conform art.126 Cod penal se stabilește luîndu-se în considerație valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia...etc”, iar conform raportului financiar ÎS „Sectorul de reparație a fîntînilor arteziene din Chișinău” este o întreprindere cu capital de sute de mii de lei, astfel prejudiciul de 10000 lei, cauzat prin acțiunile inculpatei și care este puțin mai mare decît două salarii de funcție ale contabilului-șef, nu poate fi reținut ca unul „în proporții considerabile”.

De asemenea, instanța de apel, referitor la semnul calificativ „cu folosirea situației de serviciu” imputat inculpatei a reținut că, din materialele cauzei și învinuirea adusă acesteia nu este clar de care atribuții de serviciu s-a folosit inculpata la comiterea infracțiunii, deoarece s-a menționat că ea deținea funcția de contabil-șef, iar din declarațiile ei, cât și ale martorului A.Semenciuc s-a stabilit că nu a fost întocmită careva fișă de post sau alt document ce ar determina atribuțiile ei ca contabil-șef și nu s-a indicat dacă în aceste atribuții intra obligația de a calcula salariile sau era altă persoană împuternicită la această întreprindere, cu inculpata nu s-a încheiat contract de răspundere materială, fapt confirmat și prin declarațiile martorului V.Munteanu, astfel în acțiunile inculpatei lipsește semnul calificativ „cu folosirea situației de serviciu”.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul R.Sîli care, cu trimitere la temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei, cu menținerea sentinței, pe motiv că este ilegală, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel eronat a făcut aprecierea probelor ce confirmă incontestabil vinovăția inculpatei în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(2) lit.c), d) Cod penal, instanța neîntemeiat și-a argumentat soluția privind excluderea semnelor calitative „daune în proporții considerabile” și „cu folosirea situației de serviciu”, poziție combătută prin declarațiile reprezentanților Agenției „Apele Moldovei”, care au indicat că inculpata

activa în funcția de contabil-șef fiind persoană împuternicită de gestionarea mijloacelor financiare a întreprinderii, și că prejudiciul în sumă de 10000 lei este unul considerabil.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

6.1. Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de apel, casînd sentința primei instanțe și pronunțînd o nouă hotărîre prin care a reîncadrat acțiunile lui L.Cononenco din prevederile art.191 alin.(2) lit.c), d) în cele ale art.191 alin.(1) Cod penal, a stabilit circumstanțe de fapt analogice ca și prima instanță, precum că *„Cononenco Janna, în perioada lunilor iunie - octombrie 2009, activînd în funcția de contabil-șef în cadrul ÎS „Sectorul de reparație a fîntînilor arteziene din Chișinău”, fiind persoană împuternicită de gestionarea mijloacelor financiare a întreprinderii, folosindu-se de situația de serviciu, urmărind scopul delapidarea averii străine, adică însușirii mijloacelor bănești ale întreprinderii încredințate în administrarea ei, a însușit suma de 10000 lei...”*

Prin urmare, instanța de apel, stabilind că inculpata a comis delapidarea averii străine folosindu-se de situația de serviciu, neîntemeiat a exclus din învinuire semnul calificativ „cu folosirea situației de serviciu”.

Totodată, Colegiul atestă că delapidarea constă în însușirea, folosirea sau transmiterea de către făptuitor, în interesul său sau pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri încredințate pentru a le gestiona sau a le administra. Bunurile pot fi încredințate în virtutea funcției de răspundere a făptuitorului, a raporturilor contractuale sau a însărcinării speciale din partea proprietarului.

Drept însușire sau delapidare sînt considerate acțiunile persoanelor care, conform funcțiilor lor de răspundere, raporturilor contractuale sau însărcinării speciale a proprietarului, înfăptuiesc în privința bunurilor încredințate împuterniciri de dispunere, administrare, transportare sau păstrare.

Subiectul infracțiunii de delapidare a averii străine trebuie să aibă calitatea specială de administrator sau de gestionar într-o unitate publică sau privată.

Astfel, din sensul art.191 alin.(2) lit.d) Cod penal, prin „folosirea situației de serviciu” se înțelege săvîrșirea unor acțiuni sau inacțiuni care decurg din atribuțiile de serviciu ale făptuitorului, și care sînt în limitele competenței sale de serviciu, adică cînd situația de serviciu este folosită pentru a sustrage bunurile.

Potrivit materialelor dosarului, inculpata L.Cononenco, în baza contractului de muncă, activa în funcția de contabil-șef, fiind persoană împuternicită de gestionarea mijloacelor financiare a întreprinderii, și, în lipsa ordinelor cu privire la acordarea premiilor, și-a calculat salariul majorat față de schema de încadrare, a întocmit listele de plată a salariului în care a inclus pentru sine premii și salarii suplimentare, ilegal intrînd în posesia sumei de 10000 lei.

Prin urmare, vinovăția inculpatei L.Cononenco în săvîrșirea infracțiunii de delapidare a averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea ei, săvîrșită cu folosirea situației de serviciu, a fost pe

deplin dovedită prin probele administrate în cauză, și anume: prin declarațiile inculpatei, a reprezentanților părții vătămate, I.Grădinaru și V.Axenti, a martorilor V.Munteanu, A.Semenciuc, V.Luchianiuc, și materialele dosarului - actul de revizie, prin care s-a constatat că în lunile iunie și octombrie 2009, inculpata și-a calculat salariul majorat față de schema de încadrare cu 10000 lei mai mult; listele de calcul a achitărilor salariilor, prin care se confirmă primirea de către inculpată a sumei menționate; procesele-verbale de ridicare a actelor și de examinare a acestora, ordonanța de recunoaștere a lor ca mijloc material de probă.

În motivarea recursului său procurorul a indicat că instanța de apel neîntemeiat a exclus din învinuirea înaintată inculpatei semnul calificativ prevăzut la art.191 alin.(2) lit.c) Cod penal – „cauzarea de daune în proporții considerabile”, argumentând insuficient această decizie.

Colegiul penal conchide că instanța de apel, judecând cauza, nu a comis erori de drept la acest capitol. Concluziile instanței asupra excluderii semnelui calificativ - „cauzarea de daune în proporții considerabile”, sînt corecte. Astfel se constată că caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate, conform art.126 Cod penal, se stabilește luîndu-se în considerare *valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei*. În cadrul cercetărilor judecătorești nu au fost administrate probe ce ar indica asupra caracterului considerabil al daunei cauzate ÎS „Sectorul de reparație a fîntînilor arteziene din Chișinău”.

În materialele cauzei nu sînt prezente careva mijloace de probă care ar demonstra prezența unei daune considerabile pricinuite părții vătămate de către inculpată, astfel nefiind relevantă incriminarea solicitată de către partea acuzării.

În atare împrejurări, raportînd cele enunțate la speța în cauză, Colegiul penal conchide că acțiunile inculpatei L.Cononenco urmează a fi calificate în baza art.191 alin.(2) lit.d) Cod penal, ca delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, cu folosirea situației de serviciu.

Prin urmare, recursul ordinar declarat de procuror urmează a fi admis cu casarea sentinței primei instanțe și deciziei instanței de apel, în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărîri în această parte.

La stabilirea pedepsei, ținînd seama de gravitatea infracțiunii săvîrșite, ce face parte din categoria celor mai puțin grave, de persoana inculpatei, care se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost judecată, de lipsa circumstanțelor agravante și de scopul pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea vinovatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, Colegiul penal consideră că corijarea și reeducarea acesteia poate avea loc fără izolare de societate, cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă și cu aplicarea pedepsei complementare.

7. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sîli, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel

Chişinău din 31 ianuarie 2013 și sentința Judecătorei Rîșcani, mun.Chişinău din 05 iunie 2012 în privința lui Cononenco Janna, în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărîri în această parte:

Cononenco Janna se condamnă în baza art.191 alin.(2) lit.d) Cod penal cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere legate de gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 1 (un) an.

Celelalte dispoziții ale hotărîrilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 octombrie 2013.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Elena Covalenco

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu

Ghenadie Nicolaev